

Tam ciro edilen çeklerde sorumluluk uygulaması

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	84974990-130.[2011-1-29-2]-670
Tarih	04.07.2013

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri KDV ve Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü

Sayı : 84974990-130.[2011-1-29-2]-670 04/07/2013

Konu : Tam ciro edilen çeklerde sorumluluk uygulaması

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, ana faaliyet konusunun elektrikli cihazların imalatı, satışı ve buna bağlı taahhüt hizmetleri olan firmanızın, faaliyetini kamu kurum ve kuruluşlarına ve özel kuruluşlara yaptığı mal ve hizmet teslimleri ile ihrac kayıtlı teslimler ve doğrudan ihracat teslimleri şeklinde gerçekleştirdiği, bu işlemlerle ilgili mahsup taleplerinde müteselsil sorumluluk uygulaması ile muhatap tutulmamanız bakımından mevzuata uygun olarak düzenlenmiş tam cirolu müşteri çekleri yerine kendi firmanız tarafından düzenlenen çeklerin ibraz edilmesinin yasal zorunluluk olup olmadığı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 780 inci ve müteakip maddelerinde düzenlenmiş olan çek, keşidecinin mevduatının bulunduğu bankaya, bu mevduattan belirli bir meblağı kendisinin öngördüğü kişilere ödemesi için vermiş olduğu yetkiyi ortaya koyan bir kambiyo senedidir. Bununla birlikte; çeki, diğer kambiyo senetlerinden ayıran en önemli özellik, onun bir ödeme aracı olmasıdır. Çek, poliçe ve

bono gibi kredi fonksiyonuna sahip değildir. Çeklerin devri ve cirosuna ilişkin hükümlere ise mezkûr Kanunun 788 inci ve müteakip maddelerinde yer verilmiş olup, 789 uncu maddesinde hamiline yazılı cironun beyaz ciro hükmünde olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi ile Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden, tahsilât ve ödemelerin banka, özel finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsikine ilişkin esaslar 320, 323, 324, 332 ve 337 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 268 Seri No.lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği ve 1 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinde belirlenmiştir.

1 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinin "2. Tahsilat ve ödemelerde ciro ve beyaz cirolu çeklerin kullanımı" başlıklı bölümünde; banka sistemi içinde kaldığı müddetçe bir mal veya hizmet bedelinin müşterinin kendi çeki ya da ciro ettiği bir çek ya da beyaz ciro ile teslim ettiği bir çek ile ödenmesinin imkan dâhilinde olduğu, çekin bu şekilde tam ciro ve beyaz ciro ile devrinin mümkün bulunduğu belirtilmiş, düzenlemenin devamında ise; "Mal veya hizmet karşılığı alınan çekin tam ciro yapılması halinde çekin arkasında isim, unvan, vergi kimlik numarası ve adresinin yazılması yeterli olacaktır. Hamiline düzenlenen çek de aynı şekilde ciro edilebilecektir.

Mal veya hizmet bedellerini beyaz ciro ile tahsil edenler, bu çekleri için "çek alım bordrosu" düzenlemelidirler. Bu bordroda çeki düzenleyen yada çeki devredenin adı, soyadı, vergi kimlik numarası ile imza ve kaşesinin bulunması gerekmektedir.

Öte yandan, 82 seri no.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinde açıklandığı üzere çekle yapılan ödemelerde müteselsil sorumluluk uygulamasına muhatap tutulmamak bakımından çekin tam ciro ile devri gerektiği tabiidir.

Çek alım bordrosu düzenledikten sonra bu çekler, satın alınan mal ve hizmet bedelleri karşılığı beyaz ciro ile verildiğinde "çek teslim bordrosu" düzenlenecektir. Bu bordrolarda da kendisine ciro yapılan satıcının veya yetkilisinin adı, soyadı vergi kimlik numarası ile imza ve kaşesinin bulunması zorunludur.

Çek alım veya teslim bordrosunda birden fazla çekin bulunması halinde çeki keşide veya son ciro edenlerin isim ve unvanları ile çek tutarları bordroya ayrı ayrı yazılmalıdır."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu itibarla, çek ile yapılan ödemenin ya da çekin ciro ile devrinin vergi mükelleflerinin ödeme ve tahsilâtlarının tevsikinde kullanılabilmesi için bahse konu sirkülerde yer verilen açıklamalara uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Buna göre, sattıkları mal veya hizmet bedellerini müşterilerinden aldıkları çeklerle tahsil eden ve ödemelerini de yine bu çeklerle yapan mükelleflerin, ilgili mevzuatı uyarınca düzenlenen ve/veya ciro edilen çekleri 1 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinde yer verilen açıklamalara uymak koşuluyla tahsilât ve ödemelerinde kullanmaları mümkün bulunmakta olup, ödemelerinizin tam ciro şeklinde ciro edilen kendi firmanıza ya da müşterilerinize ait çeklerle (ciro edenle ciro edilenin isim, unvan v.b bilgileri ile vergi numarasının belirtilerek) yapılması halinde, KDV mevzuatı yönünden "Müteselsil Sorumluluk" uygulaması ile muhatap tutulmamanız gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 14.09.2026